

A zárszámadási törvények ellenőrzésre átadott (június 30-i) változata

A költségvetési ciklus végső lépése a költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslat (zárszámadás) parlamenti benyújtása, megtárgyalása és elfogadása. Ebben kiemelt szerepe van az Állami Számvevőszéknek, amely a parlament megbízásából ellenőrzi a kormány által benyújtott beszámolót. Ebben az értelemben teljesen megfeleltethető a szereposztás a vállalati gyakorlatnak, ahol a tulajdonosok megbízásából az auditor ellenőrzi a management beszámolóját. Az ÁSZ-nak arra a kérdésre kell elsősorban válaszolnia, hogy a beszámoló valós képet ad-e a gazdálkodásról, a közölt adatok tartalmazhatnak-e lényeges hibát.

A kormány törvény szerint augusztus 30-ig köteles a parlamentnek benyújtani a zárszámadási törvényjavaslatot, és ugyanez az ÁSZ számára is megállapított határidő az ellenőrzési jelentés elkészítésére. Annak érdekében, hogy augusztus végére az ÁSZ is elkészülhessen munkájával, törvény kötelezi a kormányt, hogy június 30-ig átadja az ÁSZ-nak az előzetes változatot. A június 30 és augusztus 30 közti időszakban a kormányzati szervek és az ÁSZ több körben egyeztet egymással, és a feltárt hibákat szükség esetén kijavítják, tehát elvileg az augusztus 30-án benyújtott törvényjavaslat és ÁSZ-jelentés egymással összhangban van, és az ÁSZ-jelentés csak olyan hibákat jelez, amelyeket a kormány valamilyen oknál fogva nem vezetett át a törvényjavaslaton.

Elvileg a rendszernek úgy kellene működnie, hogy ha az ÁSZ felhívja a parlament figyelmét valamilyen hibára abban a dokumentumban, amelyet a kormány benyújtott, akkor a parlament szavazásra bocsát egy, a törvényjavaslathoz benyújtott módosító javaslatot a vitatott kérdéstről. Szakértők emlékezteté szerint még soha nem fordult elő, hogy a parlamenti szakaszban a törvény legfontosabb, ún. 1. számú melléklete (a költségvetés részletes, számszaki bemutatása) megváltozott volna.

Ez jelentheti akár azt is, hogy – szerencsére - már az augusztus 30 előtti szakaszban sikerül mindig minden hibát és nézeteltérést kiküszöbölni, de hogy ez valóban így van-e azt korábban nem lehetett tudni, mivel a június 30-án ellenőrzésre átadott változatokat sem a kormány, sem az ÁSZ nem hozta nyilvánosságra, és ezért nem voltak összevethetők a későbbi két változattal. A helyzet tisztázása érdekében – az átlátszó.hu közadat-igénylő rendszerének (www.kimittud.atlatszo.hu) segítségével kikértük a Nemzetgazdasági Minisztériumtól a 2009-2013 évek ilyen dokumentumait. Ezeket az anyagokat most honlapunkon publikáljuk. Felhívjuk a figyelmet, hogy ez által több mint egy hónappal korábban fér hozzá a nyilvánosság a 2013. évre vonatkozó zárszámadási adatokhoz.

A kapott anyagokat összevetve azt látjuk, hogy a törvényjavaslat 1. számú melléklete minden évben változatlanul jelenik meg a folyamat egésze során, vagyis már június 30-án is azok a számok szerepelnek benne, mint amelyek hónapokkal később a közlönyben végleges, auditált számként megjelennek.

Ebből adódik első következtetésünk: mivel érdemi különbség nem található a Számvevőszéknek megküldött és az Országgyűlésnek benyújtott változat között a kormány akár már június végén közzétehetné a törvényjavaslatot, javítva ezzel az átláthatóságot.

Az ÁSZ-jelentésekben rendkívül kevés példát találhatunk olyan esetekre, amikor az ÁSZ konkrétan kijelenti egy költségvetési adatról, hogy szerinte hibás és azt is megmondja, hogy mi lenne a helyes érték. A 2013 őszi megtagyalt 2012-es zárszámadásban ezek közül a legnagyobb tétel a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium 8. Cím 2. Alcíme, ahol az ÁSZ jelentés szerint mintegy 1,5 milliárd forint összeget dologi kiadásként könyveltek el beruházás helyett.¹ Amennyiben a hiba javítására már a dokumentumok összeállításának szakaszában sor került, a zárszámadás helyes adatokat közöl (csak az augusztus 30-án benyújtott ÁSZ-jelentés nem volt ezzel összhangban annak ellenére, hogy az ÁSZ-nak és a minisztériumnak két hónapja lett volna az eset megtárgyalására). Ha viszont a hiba a Számvevőszék jelentésének időpontjában is fennállt, akkor a végül elfogadott és közlőnyben kihirdetett törvény is rossz adatot tartalmaz, hiszen a parlamenti szakaszban már nem változott a törvény.

Úgy gondoljuk, hogy az átláthatóságot és a zárszámadási adatokkal kapcsolatos közbizalmat növelné, ha egyrészt a kormány önként nyilvánosságra hozná a zárszámadás június 30-i változatát, másrészt az ÁSZ-jelentés egyértelműen szétválasztaná azokat a feltárt hibákat, amelyeket a parlamenti benyújtás (augusztus 30) előtt sikerült kijavítani és azokat, amelyek szerinte hibásan megmaradtak a benyújtott törvényjavaslatban. Ez utóbbi adhatna megbízható alapot arra, hogy a parlament a minisztériumok és az ÁSZ közti vitás pontokban dönteni tudjon.

2014. július 23.

¹ Állami Számvevőszék: Jelentés Magyarország 2012. évi központi költségvetése végrehajtásának ellenőrzéséről, 2013. augusztus, 80.o.;
URL: <http://www.asz.hu/jelentes/13080/jelentes-magyarorszag-2012-evi-kozponti-koltsegetese-vegrehajtasanak-ellenorzeserol/13080j000.pdf>